

Наприклад, освітні установи можуть звільнити працівника, який вчинив аморальний вчинок.

Згідно з трудовим законодавством кожен працівник несе відповідальність за дотримання трудової дисципліни на підприємстві і кожен працівник має бути ознайомлений з правилами внутрішнього трудового розпорядку, документами з охорони праці, посадовими інструкціями та іншими документами, що регламентують його трудову діяльність, під розпис. У разі порушення працівником трудової дисципліни, роботодавець має право застосувати заходи стягнення на свій розсуд в залежності від тяжкості проступку. Найпоказовішим прикладом порушення трудової дисципліни є прогул – самовільне відсутність на робочому місці протягом трьох і більше годин без попередження безпосереднього керівника і без поважних причин. При цьому нерідкі випадки, коли працівник, наприклад, по дорозі на роботу може потрапити в дорожньо-транспортну пригоду або застрягти в ліфті і не мати можливості попередити начальника.

Трудова дисципліна забезпечується створенням необхідних організаційних та економічних умов для нормальної роботи на підприємствах. За дотримання трудової дисципліни застосовуються заходи заохочення, а за її порушення – дисциплінарні стягнення.

Література

1. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/322-08>

УДК 347 (043.2)

Бернацька В.В., Монька Д.М., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В.М., старший викладач

ЦІННІ ПАПЕРИ, ЯК ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

У статті 194 Цивільного кодексу України цінний папір визначений як документ встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право і визначає взаємовідносини між особою, яка розмістила його, і власником, і передбачає виконання зобов'язань відповідно до умов його розміщення, а також можливість передачі прав, витікаючих з цього документа, іншим особам [1].

Характеристика суті цінних паперів має вияв у сукупності функцій, які вони виконують у цивільному обігу.

Зокрема, важливими функціями цінних паперів є:

— перерозподіл грошових коштів між галузями і сферами економіки,

між територіями і країнами, між групами і верствами населення;

— надання їхнім власникам, крім права на капітал, певних додаткових прав. Наприклад, право на участь в управлінні підприємством, право на додаткову інформаціютощо;

— забезпечення отримання доходу на капітал і (або) повернення самого капіталу [3, с. 789].

Цінний папір може також виконувати легітимаційні функції (крім тих, які властиві йому як певному виду цінних паперів). З таким випадком ми зустрічаємося, коли маємо справу з цінними паперами, що уповноважують боржника на виконання зобов'язання не тільки стосовно суб'єкта права, вказаного в папері, а й щодо кожного його пред'явника. У юридичній літературі такі папери звичайно Іменують легітимаційними цінними паперами [2, с. 451].

Для цінних паперів характерними є:

1) цивільна оборотоздатність;

2) нерозривний зв'язок із закріпленням у цьому папері майновим правом: реалізувати це право можна лише шляхом використання самого паперу;

3) формальність і наявність обов'язкових реквізитів: наслідком недотримання цих вимог є невизнання документа цінним папером (ч. 2 ст. 196 ЦК України) [1];

4) «формальна легітимація», яка полягає в тому, що дотримання формальних вимог до цінного паперу забезпечує перевагу в останніх форми над змістом права, вираженого у цьому папері;

5) незалежність прав добросовісного володільця цінного паперу від прав попередніх володільців цього паперу: проти добросовісного володільця цінного паперу боржник не може висувати заперечення, які міг би висунути проти попереднього його володільця [3, с. 793];

Згідно зі ст. 195 ЦК в Україні в цивільному обороті можуть бути такі групи цінних паперів:

1) пайові цінні папери, які засвідчують участь у статутному капіталі, надають їх власникам право на участь в управлінні емітентом і одержання частини прибутку, зокрема у вигляді дивідендів, та частини майна при ліквідації емітента;

2) боргові цінні папери, які засвідчують відносини позики і передбачають зобов'язання емітента сплатити у визначений строк кошти відповідно до зобов'язання;

3) похідні цінні папери, механізм випуску та обігу яких пов'язаний з правом на придбання чи продаж протягом строку, встановленого договором, цінних паперів, інших фінансових та (або) товарних ресурсів;

4) товаророзпорядчі цінні папери, які надають їх держателю право розпоряджатися майном, вказаним у цих документах [1].

Особливості виконання зобов'язання за цінним папером полягають в

такому:

1. Особа, яка випустила (видала) цінний папір, та особи, що індосували його, відповідають перед її законним володільцем солідарно. Відповідальність можна зняти застереженням «без обігу (без звернення) на мене» (безоборотний індосамент).

У разі задоволення вимоги законного володільця цінного паперу про виконання посвідченого цим папером зобов'язання однією або кількома особами з числа тих, хто зобов'язався за цінним папером, вони набувають право зворотної вимоги (регресу) щодо інших осіб, які зобов'язалися за цінним папером;

2. Відмова від виконання зобов'язання, посвідченого цінним папером, з посиланням на відсутність підстави зобов'язання або на його недійсність не допускається. Абстрактність вимог відрізняє правовідносини, пов'язані з видачею цінних паперів, від більшості інших цивільно-правових зобов'язань, які за своєю юридичною природою є каузальними [2, с. 459].

3. Володільець незаконно виготовленого або підробленого цінного папера має право пред'явити особі, яка передала йому папір, вимоги про належне виконання зобов'язання, посвідченого цим папером, та про відшкодування збитків (ст. 198 ЦК) [1].

Отже, права, які становлять зміст цінних паперів, можуть належати до різних категорій цивільних прав. Найчастіше вони належать до зобов'язальних прав, опосередковуючи різні договірні та недоговірні відносини. Але вони також можуть бути речовими правами, правами членства в корпорації, являти собою уповноваження на вчинення дій, що стосуються іншої правової сфери.

Література

1. Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44 – Ст. 356.

2. Цивільне право України. Особлива частина: підручник / за ред. В. Г. Фазикоша, С. Б. Булеци. – К.: Знання, 2016. – 752 с.

3. Цивільне право України. Особлива частина / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 1176 с.